GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Gazi

1926

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK HALK MÜZİĞİ PERDELERİNİ SESLENDİRMEDE KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLARIN İNCELENMESİ (GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Hakan Aykurt

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MAYIS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren … ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Hakan

Soyadı : Aykurt

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim tarihi : 31/05/2019

TEZİN

Türkçe Adı : Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirmede Karşılaştığı Zorlukların İncelenmesi (Gazi Üniversitesi Örneği)

İngilizce Adı : Analyzing of Difficulties That Department of Music Education Students Get Into About Vocalizing of Pitches Turkish Folk Music (Example of Gazi University)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Hakan Aykurt

İmza: ……

JÜRİ ONAY SAYFASI

Hakan Aykurt tarafından hazırlanan "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirmede Karşılaştığı Zorlukların İncelenmesi (Gazi Üniversitesi Örneği)" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof. İsmet DOĞAN

(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan : Prof. Dr. Türker EROĞLU

(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye : Dr. Öğr. Ü. Burcu Avcı AKBEL

(Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 31/05/2019

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü ……

TEŞEKKÜR

Araştırmalarım sırasında desteklerini esirgemeyen ve çalışmalarıma yön veren değerli hocalarım Prof. İsmet DOĞAN, Prof. Dr. Türker EROĞLU, Doç. Dr. Mehmet AKPINAR ve Dr. Öğr. Üyesi Murat KARABULUT hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, çalışma grubu olarak araştırmama katkı veren bütün lisans öğrencilerine de teşekkürü bir borç bilirim.

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK HALK MÜZİĞİ PERDELERİNİ SESLENDİRMEDE KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLARIN İNCELENMESİ (GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

(Yüksek Lisans Tezi)

Hakan Aykurt

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mayıs 2019

ÖZ

Araştırmanın amacı, Türk Halk Müziği'nin, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencileri tarafından seslendirmede zorluk yaşanılan perdelerini belirlemek ve bu zorlukların çözümüne yönelik öneriler sunmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için ilk olarak 2018-2019 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören lisans öğrencilerinden ulaşılabilen kırk üç kişi çalışma grubu olarak seçilmiş ve çalışma grubuna, eğitim bilgilerinin elde edilmesi amacıyla hazırlanan görüşme formu uygulanmıştır. Sonrasında araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan ve geçerliliği alan uzmanları tarafından onaylanmış altı adet Türk Halk Müziği ezgisinin notaları verilerek solfej yapmaları istenmiştir. Yapılan solfejler bilgisayar ortamında FL Studio 12 programı ile kayıt altına alınmıştır. Elde edilen veriler 3 akademisyen ve araştırmacıdan oluşan hakem grubu tarafından dinlenerek Türk Halk Müziği ses sisteminde yer alan on altı perde her öğrenci için ayrı olacak şekilde beşli likert tipi ölçeğe göre puanlanmıştır. Elde edilen puanlar SPSS 22 programı ile analiz edilerek istatistiksel olarak değerlendirmeleri yapılmıştır. Değerlendirmeler yapılırken frekans analizleri yapılmış olup, elde edilen bulgular doğrultusunda ilgili alt problemlere ait ilişkili tablolar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin *Mib2* başta olmak üzere yarım aralıklardan daha küçük mikrotonal aralıkları içeren perdeleri seslendirmede zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Lisans öncesi THM eğitimi alan öğrencilerin, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrencilere kıyasla THM perdelerini daha yüksek başarı oranıyla seslendirildiği sonucuna varılmıştır.

Güzel sanatlar lisesi mezunu öğrencilerin diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilere göre THM perdelerini seslendirmede daha yüksek başarı gösterdikleri görülmüştür. Bunun yanında, lisans 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, lisans 1. ve 2. sınıf öğrencilerine kıyasla THM perdelerini daha yüksek başarı oranıyla seslendirdikleri görülmüştür. Bu sonuçlara dayanarak, öğrencilerin güzel sanatlar liselerinde aldığı THM derslerinin arttırılması, lisans seviyesi öğretim programlarında THM eğitimini amaçlayan derslere daha fazla yer verilmesi, bireysel çalgı eğitimlerinde THM perdelerini içeren eserler ve etütlere yer verilmesi, THM eserlerinin ses veya çalgı ile seslendirilmesinde perdelerin tampere sisteme aktarılmadan aslına uygun olarak icra edilmesi, THM eğitimi amaçlayan derslerde öğrencilerin repertuar bilgilerinin arttırılması, okul öncesinden başlayarak eğitimin her kademesinde THM eserlerine daha fazla yer verilmesi ve daha fazla sanat eğitimi ile estetik bilinç kazanmış nesiller yetiştirilmesinin amaçlanması gibi öneriler ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Türk Halk Müziği, Türk Halk Müziği Eğitimi, Türk Halk Müziği Perdeleri

Sayfa Adedi : 74

Tez Danışmanı : Prof. İsmet DOĞAN

ANALYZING OF DIFFICULTIES THAT DEPARTMENT OF MUSIC EDUCATION STUDENTS GET INTO ABOUT VOCALIZING OF PITCHES TURKISH FOLK MUSIC (EXAMPLE OF GAZI UNIVERSITY)

(M.S. Thesis)

Hakan Aykurt

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

May 2019

ABSTRACT

Aim of the research is identifying the pitches of difficulties with vocalizing from the department of music education students and offering a suggestion for solving these difficulties. Firstly, in order to make a real this aim, forty-three people are chosen as working group who reached and that undergraduate students are studying at Gazi University, Gazi Education Faculty, the Department of Music Education in 2018-2019 academic year and prepared interview form are applied to this working group for getting educational background. Thereafter, it is asked making solfege by giving 6 Turkish Folk Music tune notes that prepared as suitable for the aim of this research from researcher and confirmed from experts who took the validity. These solfeggios are recorded with FL Studio 12 programs in computer medium. Obtained dates are graded according to five points likert scale discretely for every student by listening from arbitrator group who are three academician and researchers 16 pitches in Turkish Folk Music audio system. Obtained points are statistically evaluated by analyzing with SPSS 22 program. While they are evaluating, analyzing of frequency is done and the charts that has sub problems are created in accordance with obtained findings. According to the obtained findings, it is determined that the students have difficulties with vocalizing the pitches that have firstly Mib2, microtonal distance smaller than half distance. It is concluded that the students, who have taken education before the bachelor’s level, vocalize TFM pitches more successfully than the students who haven’t taken education before the bachelor’s level.

It is realized that the students who graduated from fine arts high school perform vocalizing to TFM pitches more successfully than the students who haven't graduated from fine arts high school. Moreover, it is realized that third and fourth grade students vocalize to TFM pitches more successfully than the first and second grade students. According to these conclusions, it is offered that increasing TFM lessons in the fine arts high school, taking more places to lessons that aim TFM education in the undergraduated teaching programs, taking places to etudes and works that include TFM pitches in the individual instrument training, performing appropriately origin without transferring pitches to tamper system about vocalizing TFM works with voice or instrument, increasing the repertoire information of the students in the lessons that aims to TFM education, taking more place to the TFM works at every grade of education from preschool, and aiming to grow the generation who gain aesthetics consciousness with education of more art education.

Key Words : Turkish Folk Music, Education of Turkish Folk Music
Page Number : 74
Supervisor : Prof. İsmet DOĞAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU i

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI ii

JÜRİ ONAY SAYFASI iii

TEŞEKKÜR iv

ÖZ v

ABSTRACT vii

TABLOLAR LİSTESİ xiii

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ xv

BÖLÜM I 1

GİRİŞ 1

Problem Durumu 4

Alt Problemler 4

Araştırmanın Amacı 5

Araştırmanın Önemi 5

Sayıltılar 5

Sınırlılıklar 5

BÖLÜM II 7

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 7

BÖLÜM III 9
YÖNTEM 9
Araştırmanın Modeli 9
Hakem Grubu 9
Çalışma Grubu 10
Verilerin Toplanması 10
Verilerin Çözümlenmesi 10
BÖLÜM IV 13
KURAMSAL ÇERÇEVE 13
Türk Halk Müziği Ses Sistemi 13
Türk Müziği Eğitiminin Geçmişi 14
Genel Müzik Eğitimi İçerisinde Türk Halk Müziği Eğitimi 15
Özengen Müzik Eğitimi İçerisinde Türk Halk Müziği Eğitimi 16
Mesleki Müzik Eğitimi İçerisinde Türk Halk Müziği Eğitimi 16
BÖLÜM V 17
BULGULAR VE YORUM 17
Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Eğitim Bilgilerine İlişkin Bulgular 17
Öğrencilerin Sınıf Dağılımlarına İlişkin Bulgular 17
Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türlerine İlişkin Bulgular 18
Öğrencilerin Bireysel Çalgılarına İlişkin Bulgular 18
Öğrencilerin Lisans Öncesi THM Eğitimlerine İlişkin Bulgular 19
Öğrencilerin Lisans Süresince THM Eğitimlerine İlişkin Bulgular 19
Öğrencilerin Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular 20

Öğrencilerin La Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 20

Öğrencilerin Sib Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 20

Öğrencilerin Sib2 Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 21

Öğrencilerin Si Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 22

Öğrencilerin Do Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 22

Öğrencilerin Do#3 Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 23

Öğrencilerin Do# Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 24

Öğrencilerin Re Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 24

Öğrencilerin Mib Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 25

Öğrencilerin Mib2 Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 26

Öğrencilerin Mi Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 26

Öğrencilerin Fa Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 27

Öğrencilerin Fa#3 Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 28

Öğrencilerin Fa# Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 28

Öğrencilerin Sol Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 29

Öğrencilerin Sol# Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum 30

Öğrencilerin Eğitim Bilgileri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular 30

Öğrencilerin Sınıf Dağılımları ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum 31

Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türleri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum 33

Öğrencilerin Bireysel Çalgıları ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum 36

Öğrencilerin Lisans Öncesi THM Eğitimleri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum 41

Öğrencilerin Lisans Süresince THM Eğitimleri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum 44

BÖLÜM VI 47

SONUÇ VE ÖNERİLER 47

Sonuçlar 47

Öneriler 48

KAYNAKLAR 50

EKLER 53

EK 1. Araştırmada Çalışma Grubunun Eğitim Bilgilerini Elde Etmek Amacıyla Hazırlanan Görüşme Formu 54

EK 2. Araştırmada Veri Toplama Amacıyla Hakem Grubu Danışmanlığında Hazırlanan Türk Halk Müziği Ezgilerinin Notası 55

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo **Sayfa**

Tablo 1. *Hakem Grubuna Ait Bilgiler* 10

Tablo 2. *Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Sınıf Dağılımları* 17

Tablo 3. *Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türleri* 18

Tablo 4. *Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Bireysel Çalgıları* 18

Tablo 5. *Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Lisans Öncesi THM Eğitimi Alma Durumları* 19

Tablo 6. *Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Lisans Süresince THM Eğitimi Alma Durumları* 19

Tablo 7. *Öğrencilerin La Perdesini Seslendirme Durumları* 20

Tablo 8. *Öğrencilerin Sib Perdesini Seslendirme Durumları* 20

Tablo 9. *Öğrencilerin Sib2 Perdesini Seslendirme Durumları* 21

Tablo 10. *Öğrencilerin Si Perdesini Seslendirme Durumları* 22

Tablo 11. *Öğrencilerin Do Perdesini Seslendirme Durumları* 22

Tablo 12. *Öğrencilerin Do#3 Perdesini Seslendirme Durumları* 23

Tablo 13. *Öğrencilerin Do# Perdesini Seslendirme Durumları* 24

Tablo 14. *Öğrencilerin Re Perdesini Seslendirme Durumları* 24

Tablo 15. *Öğrencilerin Mib Perdesini Seslendirme Durumları* 25

Tablo 16. *Öğrencilerin Mib2 Perdesini Seslendirme Durumları* 26

Tablo 17. *Öğrencilerin Mi Perdesini Seslendirme Durumları* 26

Tablo 18. *Öğrencilerin Fa Perdesini Seslendirme Durumları* 27

Tablo 19. *Öğrencilerin Fa#3 Perdesini Seslendirme Durumları* 28

Tablo 20. *Öğrencilerin Fa# Perdesini Seslendirme Durumları* 28

Tablo 21. *Öğrencilerin Sol Perdesini Seslendirme Durumları* 29

Tablo 22. *Öğrencilerin Sol# Perdesini Seslendirme Durumları* 30

Tablo 23. *Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Sınıf Dağılımları Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri* 31

Tablo 24. *Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Mezun Oldukları Lise Türü Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri* 34

Tablo 25. *Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Bireysel Çalgıları Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri* 36

Tablo 26. *Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Lisans Öncesi THM Eğitimleri Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri* 42

Tablo 27. *Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Lisans Süresince THM Eğitimleri Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri* 44

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

GSL	Güzel Sanatlar Lisesi
THM	Türk Halk Müziği
TTK	Talim Terbiye Kurulu
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Geçmişten günümüze, eğitim olgusu ile ilgili çeşitli tanımlar ortaya atılmış, bunlar gözlemler, deneysel süreçler ve araştırmalar yoluyla izlenmiş ve zaman içerisinde daha da kapsamlı, etkili bir süreç haline gelmiştir. Eğitim, "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" (Ertürk, 1997, s.12). Bu sürecin temel felsefesi, bireyin kendi yaşantısından yola çıkmaktır. Tyler, eğitimi "bireylerin davranış biçimlerini değiştirme süreci" (Tyler, 1969) olarak tanımlamıştır. Davranış değiştirme sürecinde ise, eğitimin birey ve toplumun, sosyal, ekonomik ve politik gelişmede değişmelere uyabilmesini sağlamak gibi bir işlevi de bulunmaktadır (Taymaz, 1984). Bu bağlamda Eroğlu (1998)' nun ifadelerine göre;

> "Eğitim, bireyin tüm niteliklerini geliştirerek, onun üretim süreci içinde daha verimli ve üretken olmasını olanaklı kılarken, yaşamı ve içinde bulunduğu süreci sorgulayan, bilgi, beceri, etik, sanat, kültür vb. alanlarda yetkinleşmesini, bireyselleşerek toplumsallaşmasını da sağlayan, insanın insan olmasına yardım etme bilim ve sanatı olarak tanımlanabilir" (s.47).

Tüm bu tanımlar göz önüne alındığında, en geniş anlamıyla eğitim, bireyde istenilen davranış değişikliğini sağlama süreci olarak ifade edilebilir. Kişi, kendini daha rahat ifade edebilmek, sosyal becerilerini geliştirebilmek ve estetik bilinç kazanabilmek için genel eğitimin unsurlarından biri olan sanat eğitimine de ihtiyaç duyar. San (1984)'a göre sanat eğitiminde amaç; kendine güvenen, bağımsız, özgür, kendini gerçekleştirebilen, yetenek ve yetilerini doğru kullanabilen, kendi ile birlikte çevresini de gerçekleştirebilen, dış dünyaya ve yaşadıklarına saygılı, üretken, dengeli, akıllı, duyarlı, duygusal ve zihinsel etkinliklerini yapan yaratıcı insanlar kazanmaktır.

> Buyurgan (2012)'a göre; "Sanat eğitimi, temelde sanatsal etkinlikler yoluyla bireylerin ve toplumun içinde yaşadıkları çevreye duyarlı olmalarını sağlamaya, çevresi ile yararlı bir etkileşim içine girebilmelerine, estetik ihtiyaçlarını karşılamaya, ürün ortaya koyabilme ve yorumlama güdülerini doyurmaya, yaşantılarını daha anlamlı hale getirebilmelerine imkân vermeye yönelik düşüncededir" (s.29).

Sanat eğitimi bugün bir zevk, duygu ve biçimler yaratmanın yanı sıra özgün, atak, çağdaş düşünceler üretmeyi öngören yaratıcı bireyler yetiştiren zihinsel etkinlikler süreci olarak görülmektedir (Kahraman, 2007, s. 4).

Burada sanat eğitiminden amaçlanan, sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim değil, bireyin sanat yoluyla eğitimi, yani bireyin estetik eğitimidir. İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak şartları hazırlayan ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlayan bir etkinliktir (Gençaydın, 1990, s.44).

Sanat dallarından birisi olan müzik, birçok farklı tanıma sahiptir. Özkan(1994)'e göre müzik; "bir duygu, bir düşünce ve fikri veya doğal bir olayı anlatmak gayesi ile ölçülü ve ahenkli seslerin belli bir sanat anlayışı içerisinde, ritimli veya ritimsiz olarak estetik bir şekilde bir araya getirme sanatıdır"(s.29). "Müzik; duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gereçlerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışıyla birleştirilip düzenlenmiş uyumlu seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütündür" (Uçan, 1996, s.16).

Müzik, duygu ve düşüncelerin ifade edilmesinde, insanlık tarihinin başından günümüze kadar en çok kullanılan sanat dallarından biri olmuştur. Dünyanın her tarafından insanlar, hangi ırka, dine ve dile sahip olurlarsa olsunlar, müziği hayatlarının büyük bölümünde kullanmış ve kendi kültürleri çerçevesinde ürünler ortaya koymuşlardır.

> Her kültürün kendi var oluş dokusu içerisinde bir iletişim biçimi olarak da kullandığı müzik, aynı zamanda evrenseldir. Dilin evriminde fonogenetiksel anahtar rolü oynayan müzik, etkileşim, grup koordinasyonu ve bağlılık davranışlarında önemli işlevlere sahip olmakla birlikte insan hayatında en temel ve en eski sosyobilişsel temellere dayanan alanlardan da biridir (Soysal vd., 2005, s.107).

Eğitim ve sanat eğitimi kapsamında müzik eğitimi, temelde bireye bir müzikal davranış kazandırma veya bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, müziksel davranışlar değiştirme, geliştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Uçan,1997, s.8).

> "Müzik eğitimi, müzik sanatının eğitimle aynı düzlemde buluşmasıyla hem bir eğitim aracı hem de eğitim alanı olarak yer alır; bir sanat dalı olarak üstlendiği bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik iş görülerin sağlanmasında önemli rol oynar. Müzik eğitimi belirtilen tüm bu özellikleri nedeniyle tarih boyunca, kimi zaman devlet ya da din adamlarınca, kimi zaman ise asker-sivil yöneticiler, tıp adamları tarafından önde gelen bir eğitim aracı olarak kullanılmıştır" (Aydoğan ve Özgür, 2012, s. 2).

Müzik en karışık, soyut kavramları çabuk ve hızlı bir biçimde zenginleştirerek, zorlanmadan topluma aktarır (Şenocak, 2005, s.271). Bu sebeple müzik eğitimi, bireyleri istenilen davranışa ulaştırmada en etkili yollardan biridir. Müzik eğitimim türlerine baktığımızda, müzik eğitimi üç ana amaca yönelik olarak düzenlenir (Tarman, 1997; Uçan, 1997).

"Müzik eğitimi alan olarak kendine özgü bir bütünlük göstermesine rağmen, yönelik olduğu amaca göre, genel, özengen ve mesleksel müzik eğitimi olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır. Bu üç tür müzik eğitiminin ortak yönleri olması ile birlikte farklı yönleri de bulunmaktadır" (Uçan, 1996, s.70–71).

Ülkemizde genel, özengen ve mesleksel müzik eğitimi türleri içerisinde en önemli dallardan biri, eğitimin kültürel boyutu da dikkate alınarak düşünüldüğü zaman şüphesiz Türk Halk Müziği eğitimidir. "Türk Halk Müziği, kendine özgü çalgıları, çalış ve söyleyiş tavırları, türleri biçimleri ve geniş dağarıyla ulusal nitelikleri bünyesinde taşıyan, halk biliminin diğer dallarıyla iç içe oluşan, yöresel müziklerin birleşimiyle ortaya çıkan bir müzik çeşididir" (Coşkun,1984, s.4). "Sarısözen'e göre; halkın, sahibini bilmeden çalıp söylediği ezgilere halk musikisi denir" (Emnalar, 1998, s.25). "Bir sanat endişesi olmadan, halkın duygu ve düşüncelerini, sevinç ve acılarını, yiğitlik, göç, sevgi, sıla özlemi ve daha güncel yaşamın toplumsal olaylarını, sade fakat içten gelen ezgilerle anlatabilen ve halkın ortak yaratma gücünün ürünü olan müzik, halk müziğidir" (Arseven, 1977, s.83).

Eğitimde "yakından uzağa", "bilinenden bilinmeyene" giden bir yaklaşım izlenmesi düşüncesi pek çok eğitimcinin benimsediği bir görüştür. Konuyla ilgili olarak, Öztürk(2009)'ün düşünceleri şöyledir:

> "Günümüzde dünyanın nükleer enerji, ekonomik gelişme ve nüfus gibi ölçütler bakımından sayılı güçleri arasında yer alan Hindistan'da müzik eğitimi denildiğinde, öncelikle Hint geleneksel müziğinin eğitimi anlaşılmaktadır ve bu müzik, tıpkı Türk müziğinde olduğu gibi temelde heterofonik ve homofonik doku özellikleri sergiler. Batı'nın yıllarca önemli bir uygarlık üstünlüğü olarak elinde bulunan teknoloji üretimini önemli ölçüde ele geçirmiş ve rekabet anlamında büyük yol kat etmiş olan Japonya'da Batı müziği, müzik eğitiminin bir yönünü oluştururken, geleneksel Japon müziği ve çalgıları da bir diğer önemli yönünü oluşturmaktadır. Çin'de durum aynıdır. Avrupa'da, Portekiz, İspanya, İskandinav ülkeleri, İtalya gibi örneklere bakıldığında da, buralarda "geleneği yeniden canlandırma" anlamına gelen "revivalism" şeklinde dikkat çekici bir geleneksel müzik hareketi olduğu ve bu birikimin, müzik eğitimi alanına da önemle yansıtıldığı görülmektedir"

Bu düşünceden yola çıkarak, özellikle mesleki müzik eğitimi alan kişilerin, Türk Halk Müziği'nin geniş çerçevede nazariyatına hâkim olması, ilk ve orta öğretimden başlamak suretiyle gelecek nesillere kültürel bir bakış açısının kazandırılması açısından oldukça önemlidir.

Bu bağlamda; araştırmanın konusunu, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin Türk Halk Müziği perdelerini seslendirme konusundaki yeterlilik düzeylerinin tespit edilmesi ve eksiklik görülen noktalara yönelik çözüm önerilerinin sunulması hususu oluşturmaktadır. Buna göre, iyi derecede Türk Halk Müziği eğitimi almış müzik öğretmenlerinin yetişmesi, dolayısıyla mesleklerini daha etkili icra edebilmeleri ve müzik öğretmenlerinin kültürümüzü gelecek nesillere aktarmadaki önemli rolünü vurgulamak amaçlanmıştır.

Problem Durumu

Güzel sanatlar liseleri ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda bundan önceki yıllar göz önüne alındığında büyük bir eksiklik olarak görülen Türk Halk Müziği eğitiminin, geçtiğimiz yıllarda lise ve üniversite öğretim programlarına alınmış olmasının (TTK, 2016 ve YÖK, 2018) eğitime kültürel bir boyutun kazandırılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin Türk Halk Müziği Nazariyatında yer alan dizilere ait perdelere hâkim olması, bireysel çalgılarında Türk Halk Müziği'ne ait perdeleri doğru seslendirmesi ve bilişsel olarak Türk Halk Müziği nazariyatını özümsemiş olması, gelecek nesillere Türk Halk Müziği kültürünün aktarılması açısından önemlidir. Bu düşünceden hareketle, bu çalışmada "Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin Türk Halk Müziği perdelerini seslendirmede karşılaştığı zorluklar nelerdir? " sorusuna cevap aranacaktır.

Alt Problemler

1. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin eğitim bilgileri nelerdir?
    - 1.1 Öğrencilerin sınıf dağılımları nasıldır?
    - 1.2 Öğrencilerin mezun oldukları lise türleri nelerdir?
    - 1.3 Öğrencilerin bireysel çalgı dağılımları nasıldır?
    - 1.4 Öğrencilerin lisans öncesinde THM eğitimi alma durumu nasıldır?
    - 1.5 Öğrencilerin lisans eğitimleri süresince THM eğitimi alma durumu nasıldır?

2. Öğrencilerin Türk Halk Müziği perdelerini seslendirme durumları nasıldır?

3. Öğrencilerin eğitim bilgileri ile Türk Halk Müziği perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişki nasıldır?
    3.1 Öğrencilerin sınıf dağılımları ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişki nasıldır?
    3.2 Öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişki nasıldır?
    3.3 Öğrencilerin bireysel çalgıları ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişki nasıldır?
    3.4 Öğrencilerin lisans öncesi THM eğitimi alma durumları ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişki nasıldır?
    3.5 Öğrencilerin lisans eğitimleri süresince THM eğitimi alma durumları ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişki nasıldır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türk Halk Müziği perdelerinin geleceğin öğreticileri konumundaki müzik eğitimi anabilim dalı öğrencileri tarafından seslendirmekte zorluk yaşanılan perdelerini belirlemek ve bu zorlukların çözümüne yönelik öneriler sunmaktır.

Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür taraması sonucunda, müzik öğretmeni adaylarının seslendirmekte zorluk yaşadıkları perdelerin tespitine yönelik yeterli sayıda çalışmanın olmaması, bu araştırma ile görülen söz konusu eksikliğin giderilecek olması araştırmaya önem atfeden bir husustur. Bunun yanında, elde edilen bulgulara yönelik oluşturulan önerilerin, araştırmaya önem kazandıran diğer bir önemli husus olduğu düşünülmektedir.

Sayıltılar

Bu araştırmada;

- Hazırlanan veri toplama araçlarının araştırmanın uygulanması için geçerli, güvenilir ve amaca uygun olduğu,
- Verilen görüşme formlarının öğrenciler tarafından doğru bir şekilde doldurulduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- Deneysel uygulama aşaması için ulaşılabilen kırk üç öğrenci ile,

- Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda oluşturulan 6 ezgi ile,
- Deney grubundan elde edilen verilerle sınırlıdır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Dönmez (2015), "Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzik Eğitimi Alanında Müziksel İşitme-Okuma Eğitiminde Kullanılabilirliğine Yönelik Bir Çalışma" adlı yüksek lisans tezinde, Türk halk müziği ezgilerinin, müzik eğitimi alanında kullanılabilirliğine yönelik bir çalışma yapmıştır. Çalışmayla; doğumumuzdan itibaren kulaklarımızda var olan halk müziği ezgilerini kullanarak, müzik eğitimi alanında, müziksel işitme-okuma eğitimi kapsamında, ritim / tartım ve aralık öğretiminin nasıl / ne düzeyde yapılabileceğinin tespiti ve önemi saptanmaya çalışılmıştır. Çalışma bütünüyle nitel bir araştırmadır. Veriler doküman incelemesi ve nitel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel çözümleme yöntemleri uygulanarak değerlendirilmiştir. Çalışmada öncelikle, müzik eğitimi alanında, müziksel işitme-okuma eğitimine başlangıç oluşturacak ezgiler, doküman incelemesi tekniği ile seçilerek sınıflandırma yoluna gidilmiştir. Sonrasında, bu ezgiler ritmik ve ezgisel yapıları bakımından, metodolojik olarak kolaydan zora ve basitten karmaşığa ilkesiyle değerlendirilerek, müzik eğitiminde başlangıç olacağı düşünülmüştür. Belirlenen ezgiler, ritm / tartım ve aralık yapıları bakımından incelenip içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, kültürümüzün ve müziğimizin önemli ürünlerinden olan halk müziği ezgilerinin, müzik eğitimi alanında, müziksel işitme-okuma eğitimi kapsamında kullanılabilir olduğu ve yapılacak olan böyle bir müzik eğitiminin, ulusal kültürümüze ve müziğimize önemli bir katkısının olacağı sonucuna varılmıştır.

Akarsu (2018), “Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin, Türk Müziğinde Segâh Perdesini Seslendirmedeki Yeterlilik Düzeylerinin Ve Dinledikleri Müzik Türlerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında müzik öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin, Türk müziği kültürüne ait önemli ve ayırt edici perdelerin seslendirmesindeki yeterlilik düzeyleri araştırmaya çalışılmıştır. Bu araştırma kapsamında öğrencilerin ve ailelerinin dinlemiş oldukları müzik türleri de belirlenmiş, öğrencilerin Türk müziği perdelerini seslendirmeleri ile ilişkisi olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada, bir durum çalışması ve kısmen korelasyonel (ilişkisel) yöntem tercih edilmiştir. Çalışma grubu olarak Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik öğretmenliği bölümünün 1. ve 2. sınıfları tercih edilmiştir. 23 öğrenci 1. sınıflardan, 25 öğrenci de 2. sınıflardan olmak üzere toplamda 48 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin yarısından çoğunun, Türk müziği perdelerini seslendirmede yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Yine katılımcı öğrencilerin ve ailelerinin dinlemiş oldukları müzik tarzı ile katılımcı öğrencilerin Türk müziği perdelerini seslendirmeleri arasında benzer bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak, Müzik öğretmeni yetiştiren kurumların programında, Türk müziğini icra edebilme, seslendirebilme ve daha geniş bir repertuara sahip olabilmeleri adına bazı etkinliklere ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Kekeç ve Albuz (2008), “Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Uygulanan Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Türk Müziğine Dayalı Ezgilerin Kullanımına İlişkin Bir Araştırma” adlı çalışmalarında müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanmakta olan bireysel ses eğitimi (anadal şan) derslerinde, Türk müziğine dayalı ezgilerin kullanılma durumunun belirlenmesini amaçlamışlardır. Araştırmada bir kısım veriler, üniversitelerin eğitim fakülteleri, güzel sanatlar eğitimi bölümleri, müzik eğitimi anabilim dallarındaki bireysel ses eğitimi (anadal şan) öğretim elemanlarına uygulanan anketler yoluyla, bir kısım veriler ise kaynak tarama yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırma sonucunda; bireysel ses eğitimi (anadal şan) derslerinde geleneksel müziklerimize ait öğelerin yakından uzağa öğretim anlayışı ilkesi çerçevesinde kullanılmasının olumlu neticeler vereceği, bu konuda çalışmalar yapan müzik adamlarının desteklenmesinin gerekliliği ve bu alanda öğretim, yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi hususlarında ortak bulgular elde edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında araştırmaya uygunluk açısından belirlenen araştırmanın yöntemi, çalışma grubunun oluşturulması, modeli, verilerin toplanması süreci, veri toplamada kullanılacak yöntemler ve verilerin nasıl analiz edileceği hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel bir araştırma tekniği olan betimsel araştırma modeli kullanılmış aynı zamanda nicel ve nitel veri analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. "Nitel araştırma; gözlem, görüş ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2006). "Betimsel araştırma ise, yaşayanların hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunu betimleyip açıklanarak ortaya konulması olarak ifade edilebilmektedir"(Sönmez ve Alacapınar, 2011, s.46).

Araştırmada aynı zamanda genel tarama modelinden yararlanılmıştır. "Tarama modeli geçmişte veya günümüzde var olan bir olguyu betimsel olarak açıklayan bir araştırma modelidir. Araştırmaya konu olan olay ya da nesne için herhangi bir değiştirme çabası gösterilmez. Araştırmacı bu modelde elde edeceği verileri kendi gözlemleri ile bütünleştirerek yorumlar (Karasar, 2009, s.77-79)."

Hakem Grubu

Bu araştırmanın hakem grubunu, çalışma grubundan elde edilen verilerin değerlendirilmesi için destek olan, Türk Müziği eğitimi alanındaki çalışmaları ile tanınmış 3 akademisyen ve araştırmacı oluşturmaktadır.

Tablo 1

Hakem Grubuna Ait Bilgiler

Unvan	Mesleki Kıdem(yıl)	Alanı
Prof. Dr.	25 ve üzeri	Türk Halk Müziği
Doç. Dr.	15-20	Türk Sanat Müziği
Arş. Gör.	0-5	Türk Halk Müziği
Araştırmacı	0-5	Türk Halk Müziği

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören Lisans I, Lisans II, Lisans III ve Lisans IV öğrencilerinden rastgele seçilen 43 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında öncelikle, çalışma grubuna, eğitim bilgilerinin elde edilmesi amacıyla hazırlanan görüşme formu uygulanmıştır(EK-1). Sonrasında çalışma grubuna araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan ve geçerliliği alan uzmanları tarafından onaylanmış altı adet ezginin notaları(EK-2) verilmiş ve solfej yapmaları istenmiştir. Ezgilerde tartım zorluğunun en az seviyeye indirilmesi ve tartım kaynaklı olabilecek hataların önüne geçilmesi için 16'lık süre değerine kadar olan tartım kalıpları kullanılmıştır. Öğrencilere her ezgiden önce ilgili ezginin dizisi ve başlangıç sesi araştırmacı tarafından bağlama çalgısı ile çalınarak duyurulmuştur. Öğrencilerin solfej yapmaları esnasında ses kayıtları bilgisayar ortamında FL Studio 12 programı ile kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Çözümlenmesi

Elde edilen veriler hakem grubu tarafından dinlenerek, Türk Halk Müziği ses sisteminde yer alan on altı perde, her öğrenci için ayrı olacak şekilde beşli likert tipi ölçeğe göre puanlanmıştır. İstisna olarak, tiz durak *La* perdesinden hemen önce gelen *Lab2* perdesi, tanburalarda boş telin karar ses haline gelmesi ve notaların bu sistem üzerine yazılması sebebiyle halk müziği eserlerinde kullanılmaz olmuştur (Öztürk, 2003, s.175). Bu nedenle, söz konusu perde çalışmanın içeriğine dâhil edilmemiştir. Öğrencilerin beş düzeyde başarı ortalamalarının ölçülebilmesi için, her bir perde kendi içerisinde %20'lik beş ayrı başarı

düzeyine bölünerek beşli likert ölçeğine göre düzenlenmiştir. Buna göre toplam kullanılan perdeler üzerinden; %0-19 arası başarı gösteren öğrenci için, *çok az*; %20–39 arası başarı gösteren öğrenci için, *az*; %40–59 arası başarı gösteren öğrenciler için, *kısmen;* %60–79 arası başarı gösteren öğrenciler için, *iyi;* %80-100 arası başarı gösteren öğrenciler için, *çok iyi* olacak şekilde likert uygulanmıştır. Örnek olarak; *La* perdesi solfej ezgilerinin tamamında toplamda 20 kere geçmektedir. Bu perdeye likert uygulandığı takdirde, 0 - 4 arası *çok az,* 4 - 8 arası *az,* 8 - 12 arası *kısmen,* 12 - 16 arası *iyi,* 16 - 20 arası *çok iyi* olarak kabul edilmiştir. Elde edilen puanlar IBM SPSS Statistics 22 programı ile analiz edilerek istatistiksel olarak değerlendirmeleri yapılmış ve ilgili tablolar oluşturulmuştur.

BÖLÜM IV

KURAMSAL ÇERÇEVE

Türk Halk Müziği Ses Sistemi

"Gerek Türk halk musikisi, gerekse Türk sanat musikisi, bir ve aynı milletin, aynı köklerden beslenen, aynı gövdeye bağlanan dallarında oluşan ortak kültürün meyveleridir. Aralarında ki lezzet farkı, bizce sadece gördükleri güneş miktarının ötesinde değildir" (Tura, 1992). Yine Akdoğu (1996, s. 146) çalışmasında belirttiği üzere "Geleneksel halk müziği dünyasal bir müzik türü olup, makamsaldır."

"Türkiye'deki halk müziği ses sistemi, makam müziğinin genel yapısında olduğu gibi mikrotonal bir sisteme dayanır" (Duygulu, 2018, s. 40).

Tanım olarak perde, sesin tizlik-pestlik derecesidir. (Öztuna, 2006, s. 187). Bir diğer tanıma göre ise, "Halk müziğinde kullanılan ses sistemini anlatmak için, bu müzik türünün baş çalgısı olan bağlama çalgısındaki perde sistemini incelemek yerinde olacaktır. Makamın içindeki veya makam dizileri üzerindeki seslerden her birine perde denir" (Duygulu, 2018, s. 39). Halk müziği ses sisteminin pratikteki örneği olan bağlama çalgısındaki perdeler, bir sekizli içerisinde on yedi perde olarak büyük çoğunluk tarafından kabul edilmiş ve günümüzde de halen bu şekli ile kullanılmaktadır.

Bağlamanın perde yapısını şekil ile belirtecek olursak;

La *(oktav)*	Sol #3	Sol #	Sol	Fa#	Fa#3	Fa	Mi	Mi b2	Mi b	Re	Do#	Do#3	Do	Si	Si b2	Si b	La

Alt telin verdiği sesi *la* kabul ettiğimiz zaman, bir oktav içindeki notaların dizisi, herkesçe kabul edildiği şekliyle yukarıdaki gibidir.

“Böylece günümüzde, bağlamanın perde dizgesinin, en büyük ikilinin eşit olmayan üç aralığa bölünmesi sonucu oluştuğunu bir genel kural olarak söyleyebiliriz” (Akdoğu, 1994, s. 12).

Halk müziği dizgesindeki seslerin adlandırılmamış lakin geleneksel sanat müziğindeki seslerin adlandırılmış olmasını Akdoğu (1994, s.14) şu şekilde açıklamaktadır;

> Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi Safiyüddin’in vermiş olduğu GSM dizgesi ile GHM’ de bugün kullanılan perde dizgesi tümüyle aynıdır. Aralarındaki tek fark, GSM dizgesinde sesler adlandırılmış, GHM’ de ise adlandırılmamıştır. Bu da çok doğaldır. Çünkü GSM, anlayış olarak kuralcı ve terminolojik bir yaklaşım içerisindedir. Bu nedenle de, GSM türü içinde her olguya mutlaka ayrı bir ad verilir.

Verilen bu bilgileri de göz önüne bulundurduğumuzda Türk halk müziğinin ses sistemi ile ilgili Tura (1992, s. 322) şu sonuçları söylemektedir;

1- Perdelerin sayısı ve dizilişi, bir sekizliyi on yedi aralığa bölen ve sekizlide on sekiz perde kabul eden bir sistemin varlığını açıkça göstermektedir.

2- Bu sistem Fârâbî tarafından, ilk kez, horasan tamburunun perdelerinin açıklanışı sırasında ortaya konan, daha sonra Safiyüddin tarafından sistematize edilerek, bütün şark âlemine yayılan sistemden farklı değildir.

3- Türk Halk Musikisi ve Türk Sanat Musikisi, birbirinden farklı değişik sistemler üzerine değil, bir ve tek bir sistem üzerine kurulmuştur. Yalnız, bu sistem, asrımızın başından itibaren, nazariyatçılar tarafından yanlış yorumlanmış, Arel-Ezgi nazariyesiyle aslından büsbütün saptırılmıştır. Sistemin aslı, Türk Halk Musikisin de gizli kalmıştır. Türk Musikisi ses sistemi, Türk halk musikisi ses sistemidir ve bu sistem, hemen bütün eski nazariyat kitaplarındaki temel bilgilerle tam bir mutabakat halindedir.

Türk Müziği Eğitiminin Geçmişi

Ülkemizde müzik eğitimini cumhuriyet dönemi ve öncesi olarak ele alırsak, Osmanlı Devleti’nde Enderun Okulları, Mevlevihaneler ve Mızıka-ı Hümayun gibi kurumlar bu vazifeyi üstlenmiştir. III. Selim ile başlayan yenilenme hareketleri, Tazimat Fermanı ile devam etmiş ve akabinde II. Mahmut dönemiyle topyekûn bir yenilenme hareketi devletin her kademesinde kendini göstermiştir.

Bu süre zarfında Yeniçeri Ocağı’nın bir parçası olan Mehterhane kapatılmış, yerine 1826 yılında askeri bando niteliği taşıyan Mızıka-i Hümayun kurulmuştur. Müzik kurumlarının da etkilendiği yenilik hareketleri, İtalya’dan getirilen Giuseppe Donizetti gibi isimlerle müzik eğitimi alanında da batılılaşma adımlarına kendisini döndürmüştür. Müzik eğitimi alanında başlayan bu yenilikler zamanla bütün müzik kurumlarına sıçramıştır.

Her ne kadar meşk sistemi ile eğitim veren ustalar olsa da bu yeterli kalmamış, evrensel görülen batı müziği ülkenin tüm müzik eğitimi kurumlarında eğitimin asıl amacı olmaya başlamıştır.

> "Bunun yanında Osmanlı Devleti'nin ilk resmi konservatuvarı olarak bilinen Dârülelhan, hem Türk hem Batı müziği bilen öğretmenler yetiştirmek amacıyla 1917 yılında kurulmuştur. İstanbul'un işgali ile 1921 yılında kapanan kurum, cumhuriyetin ilanıyla yeniden canlandırılmaya çalışılmış, örnek olarak söz konusu kurumda 1923 yılında "Garp Musikisi Şubesi" açılmış ve 1927'de "Şark Musikisi Şubesi" kapatılmıştır. Öğretimde yeni düzenlemeler yapılarak kurumun adı değiştirilmiştir. Bu şekilde Türk Musiki bölümü kaldırılan Darülelhan doğrudan doğruya Batı Musikisi konservatuarı haline gelmiştir" (Şahin ve Duman, 2009, s. 267).

Cumhuriyet döneminin ilk müzik eğitimi veren kurumlarından biri olan Musiki Muallim Mektebi, müzik öğretmeni yetiştirme amacıyla 1924 yılında kurulmuştur. 1936 yılında kurulan Ankara Devlet Konservatuvarı ile müzik eğitimi sistemsel bir yapıya ulaşma yolunda ilerlemiştir. Sözü edilen bu kurumlar batı müziği eğitimi vermeyi tercih etmiş, Türk müziği dersleri çok sonraki yıllarda ders programlarında yer alabilmiştir

"Türk müziği eğitimine yönelik ilk gerçekçi adım, 1976 yılında İstanbul'da Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nın kurulmasıyla atılmıştır" (Akkaş, 2015, s.256). Sonraki yıllarda Yüksek Öğretim Kurulu yasası ile müzik eğitimi bölümleri, konservatuvarlar ve müzikoloji bölümleri bugünkü şeklini almaya başlamıştır.

2016 yılında Güzel Sanatlar Liseleri de dâhil olmak üzere ilk ve orta dereceli okullarda Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından bazı derslerin öğretim programlarında değişiklikler yapılmış, söz konusu değişiklik ile Güzel Sanatlar Liselerinde Türk müziği ve Batı müziği dersleri dengeli bir biçimde yer almış, öğrencilerin çok yönlü gelişimleri amaçlanmıştır (TTK, 2016).

Müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ders müfredatı, Türk müziği ve Batı müziği dersleri dengeli olacak biçimde güncellenmesi düşüncesinden hareketle, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı tarafından 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere müzik eğitimi lisans programları değiştirilmiştir (YÖK, 2018).

Genel Müzik Eğitimi İçerisinde Türk Halk Müziği Eğitimi

Uçan (1996)'a göre " Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol ve program türü ne olursa olsun, ayrım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir 'insanca yaşam' için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar."

Okul öncesinden başlayarak zorunlu öğretim programlarının içerisinde bulunan müzik dersleri bu eğitim türüne örnek olarak gösterilebilir. 2016 yılında ilk ve orta dereceli okullarda yapılan müzik dersi öğretim programı değişikliği ile öğrencilere Türk müziği kültürü kazandırmak, çalgıları, bestecileri ve halk ozanlarını tanıtmak, özellikle Türk Halk Müziği repertuarından eserlerin öğretim programı içine konulması Türk Halk Müziği'nin erken yaşlarda öğretilmesi açısından önemli bir gelişme olarak görülmektedir.

Özengen Müzik Eğitimi İçerisinde Türk Halk Müziği Eğitimi

Uçan (1996)'a göre " Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar." Ülkemizde bu tür Türk Halk Müziği eğitimine örnek olarak halk eğitim merkezleri, resmi ve özel kurumların koroları ve özel müzik ve çalgı eğitimi kursları örnek gösterilebilir.

Mesleki Müzik Eğitimi İçerisinde Türk Halk Müziği Eğitimi

Say (2005, s. 361)'a göre " Profesyonel müzik eğitimi, müziği meslek olarak seçen belli düzeyde yetenekli kişilere yöneliktir; dolayısıyla mesleğin gerektirdiği müzikal davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Bu alan bestecilik ve yorumculuk gibi müzik sanatçılığı eğitimini ve müzikbilimcilik, müzik öğretmenliği, müzik teknologluğu eğitimlerini kapsar."

> "Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar" (Uçan, 1996).

Mesleki müzik eğitimi türü, müziği meslek olarak icra edecek, bunu kitlelere ulaştıracak ve en önemlisi gelecek nesillere aktarma rolünü üstlenecek kişileri kapsadığı için, bu kişilerin kendi yerel müziğimizin teorisine hâkim olması ve pratikte doğru icra edebilmesi, kültürün aktarımı açısından önem arz etmektedir.

Bu düşünceden hareketle yukarıda da değinildiği gibi, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı tarafından 2018 yılında yapılan değişiklik ile müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki öğretim programlarına *Türk Halk Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi, Bireysel Bağlama* gibi zorunlu dersler eklenmiştir (YÖK, 2018). Ayrıca söz konusu programların çok kültürlü müzik eğitimini içermesi ve müzik öğretmeninin tüm müzik türlerinde mesleğini icra edebilecek kadar bilgi birikime sahip olmasının amaçlanması olumlu görülmektedir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, müzik öğretmeni adaylarının Türk Halk Müziği perdelerini seslendirmedeki yeterliliklerine dair bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Eğitim Bilgilerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin birinci alt problem çerçevesinde, sınıf dağılımları, mezun oldukları lise türleri, bireysel çalgıları, lisans öncesinde THM eğitimi alma ve lisans süresince THM eğitimi alma durumlarına yer verilmiştir.

Öğrencilerin Sınıf Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Tablo 2

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Sınıf Dağılımları

Sınıf	Frekans	Yüzde(%)
Lisans I	17	39,5
Lisans II	7	16,3
Lisans III	7	16,3
Lisans IV	12	27,9
Toplam	43	100

Tablo 2'de, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin sınıf düzeylerine yer verilmiştir. Buna göre çalışma grubunu oluşturan 43 öğrencinin, 17(%39)'si Lisans I. sınıf, 7(%16)'si Lisans II. sınıf, 7 (%16)'si Lisans III. sınıf, 12 (%27)'si ise Lisans IV. sınıfta öğrenim görmektedir.

Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türlerine İlişkin Bulgular

Tablo 3

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türleri

Lise	Frekans	Yüzde(%)
Güzel Sanatlar Lisesi	28	65,1
Diğer	15	34,9
Toplam	43	100

Tablo 3'de, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine yer verilmiştir. Buna göre, çalışma grubunu oluşturan 43 öğrencinin, 28(%65,1)'i Güzel Sanatlar Lisesi, 15(%34,9)'i ise diğer lise türlerinden mezun olmuştur.

Öğrencilerin Bireysel Çalgılarına İlişkin Bulgular

Tablo 4

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Bireysel Çalgıları

Çalgı	Frekans	Yüzde(%)
Keman	8	18,6
Viyola	2	4,7
Viyolonsel	3	7,0
Kontrbas	1	2,3
Flüt	6	14,0
Klarnet	2	4,7
Trombon	1	2,3
Trompet	1	2,3
Saksafon	1	2,3
Gitar	7	16,3
Bağlama	8	18,6
Ud	2	4,7
Piyano	1	2,3
Toplam	43	100

Tablo 4'de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bireysel çalgı dağılımlarına yer verilmiştir.

Buna göre, çalışma grubunu oluşturan 43 öğrencinin, 8(%18,6)'i keman, 2(%4,7)'si viyola, 3(%7)'ü viyolonsel, 1(%2,3)'i kontrbas, 6(%14)'sı flüt, 2(%4,7)'si klarnet, 1(%2,3)'i trombon, 1(%2,3)'i trompet, 1(%2,3)'i saksafon, 7(%16,3)'si gitar, 8(%18,6)'i bağlama, 2(%4,7)'si ud, 1(%2,3)'i ise piyano çalmaktadır.

Öğrencilerin Lisans Öncesi THM Eğitimlerine İlişkin Bulgular

Tablo 5

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Lisans Öncesi THM Eğitimi Alma Durumları

THM Eğitimi	Frekans	Yüzde(%)
Var	12	27,9
Yok	31	72,1
Toplam	43	100

Tablo 5'de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin lisans öncesi THM eğitimi alma durumlarına yer verilmiştir. Buna göre, çalışma grubunu oluşturan 43 öğrencinin, 12(%27,9)'si lisans öncesinde THM eğitimi almış, 31(%72,1)'i ise lisans öncesinde THM eğitimi almamıştır. Buna göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun lisans öncesi THM eğitimleri yoktur.

Öğrencilerin Lisans Süresince THM Eğitimlerine İlişkin Bulgular

Tablo 6

Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Lisans Süresince THM Eğitimi Alma Durumları

THM Eğitimi	Frekans	Yüzde(%)
Var	26	60,5
Yok	17	39,5
Toplam	43	100

Tablo 6'da çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin lisans süresince THM eğitimi alma durumlarına yer verilmiştir. Buna göre, çalışma grubunu oluşturan 43 öğrencinin, 26(%60,5)'sı lisans süresince THM eğitimi almışken, 17(%39,5)'si ise lisans süresince THM eğitimi almamıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun lisans süresince THM eğitimi aldığı görülmektedir.

Öğrencilerin Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin solfej yapmaları için hazırlanan altı adet ezgide, Türk Halk Müziği'nde kullanılan bütün perdeler en az 2 kere geçecek şekilde yer almıştır. Buna göre, perdelerin kullanım sıklığı 2 ila 33 arasında değişmektedir.

Öğrencilerin *La* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 7

Öğrencilerin La Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	0	0
Az	5	11,6
Kısmen	5	11,6
İyi	6	14,0
Çok İyi	27	62,8
Toplam	43	100

Tablo 7'de, öğrencilerin *La* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %11,6'sı az, %11,6'sı kısmen, % 14'ü iyi, %62,8'i ise çok iyi derecede *La* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %76,8'i *La* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %23,2'si *La* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında öğrencilerin %76,8'i bu oranın üstünde, %11,6'sı bu oranın altında, %11,6'sı ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *La* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Sib* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 8

Öğrencilerin Sib Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	4	9,3
Az	7	16,3

Kısmen	9	20,9
İyi	7	16,3
Çok İyi	16	37,2
Toplam	43	100

Tablo 8'de, öğrencilerin *Sib* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %9,3'ü çok az, %16,3'ü az, %20,9'u kısmen, %16,3'ü iyi, %37,2'si çok iyi derecede *Sib* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %53,5'i *Sib* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %46,5'i *Sib* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında öğrencilerin %53,5'i bu oranın üstünde, %25,6'sı bu oranın altında, %20,9'u ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin yaşadığı zorlukların, makamsal ezgi çekirdekleri içerisinde kalan arızalı sesleri tanımada ve icra etmede tereddüt, nazari bağlamdaki yetersizlikleri gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca, öğrencilerin %34,9'unun alan dışı lise türlerinden mezun olmaları dolayısıyla aldıkları müzik eğitiminin yetersizliği, bu duruma sebep olarak gösterilebilir.

Öğrencilerin *Sib2* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 9

Öğrencilerin Sib2 Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	18	41,9
Az	0	0
Kısmen	2	4,7
İyi	3	7,0
Çok İyi	20	46,5
Toplam	43	100

Tablo 9'da, öğrencilerin *Sib2* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %41,9'u çok az, %4,7'si kısmen, %7'si iyi, %46,5'i ise çok iyi derece *Sib2* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %53,5'i *Sib2* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %46,6'sı *Sib2* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında öğrencilerin %53,5'i bu oranın üstünde, %41,9'u bu oranın altında, %4,7'si ise bu oran civarında

seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin en çok zorluk yaşadığı perdelerin makamsal ses sistemi içerisindeki mikrotonları içeren perdeler olduğu düşünülürse, lisans öncesi THM eğitimi almayanların sayıca çok olması, lisans süresince THM eğitimi almayanların bulunması ve zorluk yaşayan öğrencilerin çalgı eğitimi repertuvarında bu perdeleri içeren eserler ve etütlere yer verilmemesi, yaşanılan bu zorluğun sebebi olarak gösterilebilir.

Öğrencilerin *Si* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 10

Öğrencilerin Si Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	1	2,3
Az	3	7,0
Kısmen	1	2,3
İyi	10	23,3
Çok İyi	28	65,1
Toplam	43	100

Tablo 10'da, öğrencilerin *Si* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %2,3'ü çok az, %7'si az, %2,3'ü kısmen, %23,3'ü iyi, %65,1'i ise çok iyi derece *Si* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %88,4'ü *Si* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %11,6'sı *Si* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %88,4'ü bu oranın üstünde, %9,3'ü bu oranın altında, %2,3'ü ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *Si* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Do* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 11

Öğrencilerin Do Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	1	2,3
Az	1	2,3
Kısmen	10	23,3

İyi	2	4,7
Çok İyi	29	67,4
Toplam	43	100

Tablo 11'de, öğrencilerin *Do* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %2,3'ü çok az, %2,3'ü az, %23,3'ü kısmen, %4,7'si iyi, %67,4'ü ise çok iyi derece *Do* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %72,1'i *Do* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %27,9'u *Do* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %72,1'i bu oranın üstünde, %6,4'ü bu oranın altında, %23,3'ü ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *Do* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Do#3* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 12

Öğrencilerin Do#3 Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	12	27,9
Az	0	0
Kısmen	10	23,3
İyi	0	0
Çok İyi	21	48,8
Toplam	43	100

Tablo 12'de, öğrencilerin *Do#3* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Buna göre, öğrencilerin, %27,9'u çok az, %23,3'ü kısmen, %48,8'i ise çok iyi derece *Do#3* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %48,8'i *Do#3* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %51,2'si *Do#3* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %48,8'i bu oranın üstünde, %27,9'u bu oranın altında, %23,3'ü ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin en çok zorluk yaşadığı perdelerin makamsal ses sistemi içerisindeki mikrotonları içeren perdeler olduğu düşünülürse, lisans öncesi THM eğitimi

almayanların sayıca çok olması, lisans süresince THM eğitimi almayanların bulunması ve zorluk yaşayan öğrencilerin çalgı eğitimi repertuvarında bu perdeleri içeren eserler ve etütlere yer verilmemesi, yaşanılan bu zorluğun sebebi olarak düşünülebilir

Öğrencilerin *Do#* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 13

Öğrencilerin Do# Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	4	9,3
Az	0	0
Kısmen	6	14,0
İyi	0	0
Çok İyi	33	76,7
Toplam	43	100

Tablo 13'de, öğrencilerin *Do#* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %9,3'ü çok az, %14'ü kısmen, %76,7'si ise çok iyi derece *Do#* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %76,7'si *Do#* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %23,3'ü *Do#* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %76,7'si bu oranın üstünde, %9,3'ü bu oranın altında, %14'ü ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *Do#* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Re* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 14

Öğrencilerin Re Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	0	0
Az	2	4,7
Kısmen	2	4,7
İyi	11	25,5
Çok İyi	28	65,1

Toplam	43	100

Tablo 14'de, öğrencilerin *Re* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %4,7'si az, %4,7'si kısmen, %25,5'i iyi, %65,1'i ise çok iyi derecede *Re* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %90,6'sı *Re* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %9,4'ü *Re* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %90,6'sı bu oranın üstünde, %4,7'si bu oranın altında, %4,7'si ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *Re* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Mib* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 15

Öğrencilerin Mib Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	14	32,5
Az	1	2,3
Kısmen	2	4,7
İyi	2	4,7
Çok İyi	24	55,8
Toplam	43	100

Tablo 15'de, öğrencilerin *Mib* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %32,5'i çok az, %2,3'ü az, %4,7'si kısmen, %4,7'si iyi, %55,8'i ise çok iyi derecede *Mib* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %60,5'i *Mib* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %39,4'ü *Mib* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %60,5'i bu oranın üstünde, %34,8'i bu oranın altında, %4,7'si ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin yaşadığı zorlukların, makamsal ezgi çekirdekleri içerisinde kalan arızalı sesleri tanımada ve icra etmede tereddüt, nazari bağlamdaki yetersizlikleri gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca, alan dışı lise türlerinden mezun olan öğrencilerin aldıkları müzik eğitiminin yetersizliği, bu duruma sebep olarak gösterilebilir.

Öğrencilerin *Mib2* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 16

Öğrencilerin Mib2 Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	24	55,8
Az	2	4,7
Kısmen	0	0
İyi	1	2,3
Çok İyi	16	37,2
Toplam	43	100

Tablo 16'da, öğrencilerin *Mib2* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %55,8'i çok az, %4,7'si az, %2,3'ü iyi, %37,2'si ise çok iyi derecede *Mib2* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %39,5'i *Mib2* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %60,5'i *Mib2* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %39,5'i bu oranın üstünde, %60,5'i ise bu oranın altında seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin en çok zorluk yaşadığı perdelerin makamsal ses sistemi içerisindeki mikrotonları içeren perdeler olduğu düşünülürse, lisans öncesi THM eğitimi almayanların sayıca çok olması, lisans süresince THM eğitimi almayanların bulunması ve zorluk yaşayan öğrencilerin çalgı eğitimi repertuvarında bu perdeleri içeren eserler ve etütlere yer verilmemesi, yaşanılan bu zorluğun sebebi olarak düşünülebilir. Buna ek olarak, *Mib2* perdesini seslendirmede diğer koma seslere göre daha fazla zorluk yaşandığı gözlenmektedir. Bunun sebebi olarak, THM eserlerinde *Mib2* perdesinin diğer koma seslere oranla daha az geçmesi ve bu perdeyi içeren makamlarda yazılmış eserlerin az sayıda olması bu duruma sebep olarak düşünülmektedir (Tura, 1997).

Öğrencilerin Mi Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 17

Öğrencilerin Mi Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	1	2,3
Az	3	7,0

Kısmen	5	11,6
İyi	9	20,9
Çok İyi	25	58,1
Toplam	43	100

Tablo 17'de, öğrencilerin *Mi* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %2,3'ü çok az, %7'si az, %11,6'sı kısmen, %20,9'u iyi, %58,1'i ise çok iyi derecede *Mi* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %79'u *Mi* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %21'i *Mi* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %79'u bu oranın üstünde, %9,3'ü bu oranın altında, %11,6'sı ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *Mi* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Fa* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 18

Öğrencilerin Fa Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	3	7,0
Az	3	7,0
Kısmen	5	11,6
İyi	2	4,7
Çok İyi	30	69,7
Toplam	43	100

Tablo 18'de, öğrencilerin *Fa* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %7'si çok az, %7'si az, %11,6'sı kısmen, %4,7'si iyi, %69,7'i ise çok iyi derecede *Fa* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %74,4'ü *Fa* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %25,6'sı *Fa* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %74,4'ü bu oranın üstünde, %14'ü bu oranın altında, %11,6'sı ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *Fa* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Fa#3* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 19

Öğrencilerin Fa#3 Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	11	25,6
Az	0	0
Kısmen	16	37,2
İyi	0	0
Çok İyi	16	37,2
Toplam	43	100

Tablo 19'da, öğrencilerin *Fa#3* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %25,6'sı çok az, %37,2'si kısmen, %37,2'si ise çok iyi derecede *Fa#3* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %37,2'si *Fa#3* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %62,8'i *Fa#3* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %37,2'si bu oranın üstünde, %25,6'sı bu oranın altında, %37,2'si ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin en çok zorluk yaşadığı perdelerin makamsal ses sistemi içerisindeki mikrotonları içeren perdeler olduğu düşünülürse, lisans öncesi THM eğitimi almayanların sayıca çok olması, lisans süresince THM eğitimi almayanların bulunması ve zorluk yaşayan öğrencilerin çalgı eğitimi repertuvarında bu perdeleri içeren eserler ve etütlere yer verilmemesi, yaşanılan bu zorluğun sebebi olarak düşünülebilir.

Öğrencilerin *Fa#* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 20

Öğrencilerin Fa# Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	6	14,0
Az	3	7,0
Kısmen	3	7,0
İyi	10	23,2
Çok İyi	21	48,8

Toplam	43	100

Tablo 20'de, öğrencilerin *Fa#* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %14'ü çok az, %7'si az, %7'si kısmen, %23,2'si iyi, %48,8'i ise çok iyi derecede *Fa#* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %72'si *Fa#* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %28'i *Fa#* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %72'si bu oranın üstünde, %21'i bu oranın altında, %7'si ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin yaşadığı zorlukların, makamsal ezgi çekirdekleri içerisinde kalan arızalı sesleri tanımada ve icra etmede tereddüt, nazari bağlamdaki yetersizlikleri gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca, alan dışı lise türlerinden mezun olan öğrencilerin aldıkları müzik eğitiminin yetersizliği, bu duruma sebep olarak gösterilebilir.

Öğrencilerin *Sol* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 21

Öğrencilerin Sol Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	4	9,3
Az	1	2,3
Kısmen	3	7,0
İyi	10	23,3
Çok İyi	25	58,1
Toplam	43	100

Tablo 21'de, öğrencilerin *Sol* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %9,3'ü çok az, %2,3'ü az, %7'si kısmen, %23,3'ü iyi, %58,1'i ise çok iyi derecede *Sol* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %81,4'ü *Sol* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %18,6'sı *Sol* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı esas alındığında, öğrencilerin %81,4'ü bu oranın üstünde, %11,6'sı bu oranın altında, %7'si ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. *Sol* perdesinin, öğrencilerin müzik eğitimlerinde gerek tonal, gerek makamsal ezgiler içerisinde çok sık kullandıkları bir perde olmasının, bu başarı oranının yakalanmasındaki sebeplerden biri olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin *Sol#* Perdesini Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 22

Öğrencilerin Sol# Perdesini Seslendirme Durumları

Değer	Frekans	Yüzde(%)
Çok Az	9	20,9
Az	5	11,6
Kısmen	2	4,7
İyi	4	9,3
Çok İyi	23	53,5
Toplam	43	100

Tablo 22'de, öğrencilerin *Sol#* perdesini seslendirme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin, %20,9'u çok az, %11,6'sı az, %4,7'si kısmen, %9,3'ü iyi, %53,5'i ise çok iyi derecede *Sol#* perdesini seslendirme başarısı göstermiştir. Bu bulgulara göre, öğrencilerin %62,8'i *Sol#* perdesini başarıyla seslendirirken, geriye kalan %37,2'si *Sol#* perdesini seslendirmede zorluk yaşamıştır. %50 başarı oranı baz alındığında, öğrencilerin %62,8'i bu oranın üstünde, %32,5'i bu oranın altında, %4,7'si ise bu oran civarında seslendirme başarısı göstermiştir. Öğrencilerin yaşadığı zorlukların, makamsal ezgi çekirdekleri içerisinde kalan arızalı sesleri tanımada ve icra etmede tereddüt, nazari bağlamdaki yetersizlikleri gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca, alan dışı lise türlerinden mezun olan öğrencilerin aldıkları müzik eğitiminin yetersizliği, bu duruma sebep olarak gösterilebilir.

Öğrencilerin Eğitim Bilgileri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, üçüncü alt problem çerçevesinde, sınıf dağılımları, mezun oldukları lise türleri, bireysel çalgıları, lisans öncesinde THM eğitimi alma ve lisans süresince THM eğitimi alma durumları ile Türk Halk Müziği perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir.

Öğrencilerin Sınıf Dağılımları ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, THM perdelerinin seslendirilme başarılarının, öğrencilerin sınıf dağılımları ile olan ilişkisi ele alınacaktır.

Tablo 23

Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Sınıf Dağılımları Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri(f)

	Sınıf			
	Lisans I	Lisans II	Lisans III	Lisans IV
La	%67,05	%100	%100	%95
Sib	%45,88	%71,42	%94,28	%93,33
Sib2	%27,05	%62,85	%100	%93,33
Si	%75,29	%97,14	%94,28	%98,33
Do	%68,23	%100	%100	%96,66
Do#3	%43,52	%54,28	%100	%93,33
Do#	%71,76	%94,28	%100	%93,33
Re	%76,47	%100	%100	%98,33
Mib	%36,47	%74,28	%100	%96,66
Mib2	%24,70	%45,71	%77,14	%80
Mi	%67,05	%100	%100	%93,33
Fa	%65,88	%100	%100	%93,33
Fa#3	%45,88	%71,42	%77,14	%80
Fa#	%57,64	%82,85	%94,28	%91,66
Sol	%61,17	%97,14	%100	%98,33
Sol#	%48,23	%74,28	%100	%98,33

Tablo 23'de öğrencilerin sınıf dağılımları ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir. Bu bulgulara göre, *La* perdesi Lisans I. sınıflarda %67, Lisans II. ve Lisans III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda %95'lik başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Sib perdesi Lisans I. sınıflarda %45,88, Lisans II. sınıflarda %71,42, Lisans III. sınıflarda %94,28, Lisans IV. sınıflarda ise %93,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Sib2 perdesi Lisans I. sınıflarda %27,05, Lisans II. sınıflarda %62,85, Lisans III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %93,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Si perdesi Lisans I. sınıflarda %75,29, Lisans II. sınıflarda %97,14, Lisans III. sınıflarda %94,28, Lisans IV. sınıflarda ise %98,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Do perdesi Lisans I. sınıflarda %68,23, Lisans II. ve III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %96,66'lık başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Do#3 perdesi Lisans I. sınıflarda %43,52, Lisans II. sınıflarda %54,28, Lisans III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %93,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir. *Do#* perdesi Lisans I. sınıflarda %71,79, Lisans II. sınıflarda %94,28, Lisans III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %93,332'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Re perdesi Lisans I. sınıflarda %76,47, Lisans II. ve III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %98,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Mib perdesi Lisans I. sınıflarda %36,47, Lisans II. sınıflarda %74,28, Lisans III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %96,66'lık başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Mib2 perdesi Lisans I. sınıflarda %24,70, Lisans II. sınıflarda %45,71, Lisans III. sınıflarda %77,14, Lisans IV. sınıflarda ise %80'lik başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Mi perdesi Lisans I. sınıflarda %67,05, Lisans II. ve III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %93,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Fa perdesi Lisans I. sınıflarda %65,88, Lisans II. ve III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %93,3'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Fa#3 perdesi Lisans I. sınıflarda %45,88, Lisans II. sınıflarda %71,42, Lisans III. sınıflarda %77,14, Lisans IV. sınıflarda ise %80'lik başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Fa# perdesi Lisans I. sınıflarda %%57,64, Lisans II. sınıflarda %82,85, Lisans III. sınıflarda %94,28, Lisans IV. sınıflarda ise %91,66'lık başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Sol perdesi Lisans I. sınıflarda %61,17, Lisans II. sınıflarda %97,14, Lisans III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %98,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Sol# perdesi Lisans I. sınıflarda %48,23, Lisans II. sınıflarda %74,28, Lisans III. sınıflarda %100, Lisans IV. sınıflarda ise %98,33'lük başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Buna göre, %50 başarı oranı temel alındığında, Lisans I. sınıf öğrencilerinin, *Sib, Sib2, Do#3, Mib, Mib2, Fa#3, Sol#* perdelerini seslendirmede bu başarı puanının altında kaldığı ve bütün perdelerde diğer sınıflara göre daha düşük başarı oranı yakaladıkları görülmektedir.

Lisans I. sınıf öğrencilerinin tamamının lisans süresince henüz THM eğitimi almamış olmasının, bu sonuçların ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Lisans II. sınıf öğrencileri, %50 başarı oranı temel alındığında yalnızca *Mib2* perdesinde bu oranın altında kaldığı görülmektedir. Buna sebep olarak Lisans II. sınıf öğrencilerinin en az 1 dönem THM eğitimi almış olmasına rağmen, *Mib2* perdesinin THM repertuarında az sayıda eserde geçiyor olması(Tura; 1997), dolayısıyla öğrencilerin bu perdeye aşina olmamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Lisans III. ve IV. sınıfların beşli likert tipi ölçek esas alındığında bütün perdeleri *İyi* ve *Çok İyi* derecelerde seslendirildiği görülmektedir. Bu duruma sebep olarak, ilgili sınıfların lisans eğitimi süresince aldıkları THM eğitiminin etkili olduğu düşülmektedir.

Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türleri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, THM perdelerinin seslendirilme başarılarının, öğrencilerin mezun oldukları lise türleri ile olan ilişkisi ele alınacaktır.

Tablo 24

Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Mezun Oldukları Lise Türü Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri(f)

	Lise Türü	
	Güzel Sanatlar	Diğer
La	%95	%68
Sib	%83,57	%48
Sib2	%80	%32
Si	%96,42	%73,33
Do	%96,42	%68
Do#3	%81,40	%44
Do#	%95,71	%70,66
Re	%97,85	%76
Mib	%87,14	%37,33
Mib2	%66,42	%25,33
Mi	%94,28	%68
Fa	%95	%65,33
Fa#3	%74,28	%46,66
Fa#	%89,28	%54,66
Sol	%97,14	%58,66
Sol#	%85	%49,33

Tablo 24'de öğrencilerin mezun oldukları lise türleri ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir. Bu bulgulara göre, *La* perdesi GSL mezunlarında %95, diğer lise türü mezunlarında ise %68 başarı oranıyla seslendirilmiştir. *Sib* perdesi GSL mezunlarda %83,57, diğer lise türü mezunlarında ise %48 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Sib2 perdesi GSL mezunlarında %80, diğer lise türü mezunlarında ise %32 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Si perdesi GSL mezunlarında %96,42, diğer lise türü mezunlarında ise %73,33 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Do perdesi GSL mezunlarında %96,42, diğer lise türü mezunlarında ise %68 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Do#3 perdesi GSL mezunlarında %81,40, diğer lise türü mezunlarında ise %44 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Do# perdesi GSL mezunlarında %95,71, diğer lise türü mezunlarında ise %70,66 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Re perdesi GSL mezunlarında %97,85, diğer lise türü mezunlarında ise %76 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Mib perdesi GSL mezunlarında %87,14, diğer lise türü mezunlarında ise %37,33 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Mib2 perdesi GSL mezunlarında %66,42, diğer lise türü mezunlarında ise %25,33 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Mi perdesi GSL mezunlarında %87,14, diğer lise türü mezunlarında ise %37,33 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Fa perdesi GSL mezunlarında %95, diğer lise türü mezunlarında ise %65,33 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Fa#3 perdesi GSL mezunlarında %74,28, diğer lise türü mezunlarında ise %46,66 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Fa# perdesi GSL mezunlarında %89,28, diğer lise türü mezunlarında ise %54,66 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Sol perdesi GSL mezunlarında %97,14, diğer lise türü mezunlarında ise %58,66 başarı oranıyla seslendirilmiştir.

Sol# perdesi GSL mezunlarında %85, diğer lise türü mezunlarında ise %49,33 başarı oranıyla seslendirilmiştir. Buna göre, Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin beşli likert tipi ölçek esas alındığında, tüm perdeleri *İyi ve Çok İyi* derecede seslendirildikleri görülmektedir. Bu başarının, söz konusu öğrencilerin temel müzik eğitimlerinin iyi olması sebebiyle sağlandığı düşünülmektedir. Diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilerin, %50 başarı oranı esas alındığında *Sib, Sib2, Do#3, Mib, Mib2, Fa#3, Sol#* perdelerini seslendirmede bu oranın altında kaldıkları görülmektedir. Buna sebep olarak, söz konusu öğrencilerin temel müzik eğitimlerinde yetersizlik olması düşünülmektedir.

Öğrencilerin Bireysel Çalgıları ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, THM perdelerinin seslendirilme başarılarının, öğrencilerin bireysel çalgıları ile olan ilişkisi ele alınacaktır.

Tablo 25

Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Bireysel Çalgıları Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri(f)

	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas	Flüt	Klarnet	Trombon	Trompet	Saksafon	Gitar	Bağlama	Ud	Piyano
La	%87,5	%100	%88,6	%100	%83,3	%50	%100	%80	%60	%80	%90	%100	%100
Sib	%75	%100	%46,6	%80	%76,6	%30	%60	%40	%40	%62,8	%82,5	%100	%80
Sib2	%75	%100	%40	%20	%46,6	%20	%80	%20	%20	%51,4	%85	%100	%100
Si	%82,5	%100	%86,6	%100	%96,6	%50	%100	%100	%80	%91,4	%85	%100	%100
Do	%92,5	%100	%73,3	%100	%93,3	%60	%100	%60	%60	%82,8	%85	%100	%100
Do#3	%75,5	%100	%20	%60	%60	%40	%20	%20	%60	%71,4	%75	%100	%100
Do#	%85	%100	%100	%100	%80	%20	%100	%100	%60	%94,2	%90	%100	%100
Re	%92,5	%100	%86,6	%100	%93,3	%60	%100	%80	%80	%88,5	%90	%100	%100
Mib	%80	%100	%46,6	%20	%70	%20	%100	%20	%20	%62,8	%82,5	%100	%100
Mib2	%50	%100	%46,6	%20	%20	%20	%100	%20	%20	%37,1	%77,5	%100	%100
Mi	%87,5	%100	%86,6	%100	%86,6	%50	%100	%60	%60	%77,1	%90	%100	%100
Fa	%85	%100	%100	%100	%86,6	%70	%100	%100	%40	%77,1	%77,5	%100	%100
Fa#3	%60	%100	%73,3	%60	%26,6	%40	%100	%60	%60	%60	%80	%100	%100
Fa#	%82,5	%100	%100	%40	%66,6	%50	%100	%80	%20	%62,8	%90	%100	%100
Sol	%87,5	%100	%86,6	%100	%86,6	%50	%100	%80	%20	%74,2	%87,5	%100	%100
Sol#	%80	%100	%86,6	%20	%60	%20	%100	%60	%40	%68,5	%77,5	%100	%100

Tablo 25'de öğrencilerin bireysel çalgıları ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir. *La* perdesi, ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %87,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %88,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %83,3 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %50 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler

tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %90 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano olan öğrenciler ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Sib perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %75 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %46,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %76,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %30 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %62,8 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %82,5 oranında, ana çalgısı Ud olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Piyano olan öğrenciler tarafından ise %80 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

*Sib*2 perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %75 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %46,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %51,4 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %85 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano olan öğrenciler tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Si perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %82,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %96,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %50 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %91,4 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %85 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir

Do perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %92,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %73,3 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %93,3 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %82,8 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %85 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Do#3 perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %75,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %71,4 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %75 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Do# perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %85 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %94,2 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %90 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Re perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %92,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %93,3 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında,

ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %88,5 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %90 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Mib perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %46,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %70 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %62,8 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %82,5 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Mib2 perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %50 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %46,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %37,1 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %77,5 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Mi perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %87,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %50 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %77,1 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %90 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Fa perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %85 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %70 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %77,1 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %77,5 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Fa#3 perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %73,3 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %26,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Fa# perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %82,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %66,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %50 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %62,8 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %90 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Sol perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %87,5 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %50 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında,

ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %74,2 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %87,5 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Sol# perdesi ana çalgısı Keman olan öğrenciler tarafından %80 oranında, ana çalgısı Viyola olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Viyolonsel olan öğrenciler tarafından %86,6 oranında, ana çalgısı Kontrbas olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Flüt olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Klarnet olan öğrenciler tarafından %20 oranında, ana çalgısı Trombon olan öğrenciler tarafından %100 oranında, ana çalgısı Trompet olan öğrenciler tarafından %60 oranında, ana çalgısı Saksafon olan öğrenciler tarafından %40 oranında, ana çalgısı Gitar olan öğrenciler tarafından %68,5 oranında, ana çalgısı Bağlama olan öğrenciler tarafından %77,5 oranında, ana çalgısı Ud ve Piyano tarafından ise %100 oranında başarıyla seslendirilmiştir.

Bu sonuçlara göre, öğrencilerin bireysel çalgılarının, THM perdelerini seslendirmede tek başına olumlu etkisinin olmadığı görülmektedir. Örnek olarak, bireysel çalgısı piyano olan öğrencinin, çalgısında mikrotonal sesleri kullanması mümkün olmadığından, THM perdelerini seslendirmede sağladığı yüksek başarı oranına, çalgı eğitimi geçmişinin olumlu etkisinin olmadığı düşünülmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin bireysel çalgılarında THM perdelerini kullanmaları ve çalgı repertuarlarında bu perdelerin yer aldığı eserleri icra etmeleri, THM perdelerini seslendirmedeki durumlarını olumlu yönde etkileyen etmenlerden biri olarak düşünülmektedir.

Öğrencilerin Lisans Öncesi THM Eğitimleri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, THM perdelerinin seslendirilme başarılarının, öğrencilerin lisans öncesi THM eğitimi alma durumları ile olan ilişkisi ele alınacaktır.

Tablo 26

Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Lisans Öncesi THM Eğitimleri Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri(f)

	Lisans Öncesi THM Eğitimi	
Perde	Var	Yok
La	%93,3	%82,5
Sib	%88,3	%64,5
Sib2	%93,3	%51,6
Si	%91,6	%87
Do	%90	%85,1
Do#3	%86,6	%61,2
Do#	%93,3	%84,5
Re	%93,3	%89
Mib	%91,6	%61,2
Mib2	%91,6	%36,7
Mi	%93,3	%81,9
Fa	%90	%82,5
Fa#3	%90	%54,8
Fa#	%95	%73,5
Sol	%93,3	%80
Sol#	%88,3	%66,4

Tablo 26'da öğrencilerin lisans öncesi aldıkları THM eğitimi ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir. Bu bulgulara göre, *La* perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %93,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %82,5 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sib perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %88,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %64,5 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sib2 perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %93,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %51,6 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Si perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %91,6, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %87 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Do perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %90, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %85,1 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Do#3 perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %86,6, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %61,2 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Do# perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %93,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %84,5 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Re perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %93,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %89 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Mib perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %91,6, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %61,2 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Mib2 perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %91,6, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %36,7 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Mi perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %93,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %81,9 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Fa perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %90, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %82,5 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Fa#3 perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %90, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %54,8 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Fa# perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %95, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %73,5 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sol perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %93,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %80 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sol# perdesini lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler %88,3, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrenciler %66,4 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Buna göre, lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler, bütün perdelerde lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrencilere göre daha yüksek başarı oranı yakalamıştır. Öğrencilerin güzel sanatlar lisesi mezunu olmalarının, lisans seviyesine gelmeden önce Türk Halk Müziği'nin yapısına, dizilerine, usûllerine ve genel karakterine aşina olmalarının bu başarıda olumlu etkisi olduğu düşünülmektedir. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin, temel müzik eğitimlerinin daha iyi olmasının, bilhassa solfej ve deşifre pratikleri sayesinde karışık usûl ve tartımlara aşina olmalarının, yukarda bahsedilen sonuçların ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin Lisans Süresince THM Eğitimleri ile Türk Halk Müziği Perdelerini Seslendirme Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, THM perdelerinin seslendirilme başarılarının, öğrencilerin lisans süresince THM eğitimi alma durumları ile olan ilişkisi ele alınacaktır.

Tablo 27

Öğrencilerin Perdeleri Seslendirme Durumları ile Lisans Süresince THM Eğitimleri Arasındaki İlişkiye Ait Başarı Yüzdeleri(f)

	Lisans Süresince THM Eğitimi	
	Var	**Yok**
La	%97,6	%67
Sib	%87,6	%45,8
Sib2	%86,9	%27
Si	%96,9	%75,2
Do	%98,4	%68,2
Do#3	%84,6	%43,5
Do#	%96,9	%71,7
Re	%99,2	%76,4
Mib	%91,5	%36,4
Mib2	%70	%24,7
Mi	%96,9	%67
Fa	%96,9	%65,8
Fa#3	%76,9	%45,8
Fa#	%90	%57,6
Sol	%98,4	%61,1
Sol#	%88,4	%48,2

Tablo 27'de öğrencilerin lisans süresince aldıkları THM eğitimi ile THM perdelerini seslendirme durumları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir. Bu bulgulara göre, *La* perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %97,6, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %67 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sib perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %87,6, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %45,8 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sib2 perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %86,9, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %27 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Si perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %96,9, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %75,2 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Do perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %98,4, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %68,2 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Do#3 perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %84,6, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %43,5 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Do# perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %96,9, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %71,7 başarı oranıyla seslendirmiştir.

R*e* perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %99,2, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %76,4 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Mib perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %91,5, lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %36,4 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Mib2 perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %70 lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %24,7 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Mi perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %96,9 lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %67 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Fa perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %96,9 lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %65,8 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Fa#3 perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %76,9 lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %45,8 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Fa# perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %90 lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %57,6 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sol perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %98,4 lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %61,1 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Sol# perdesini lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler %88,4 lisans süresince THM eğitimi almayan öğrenciler %48,2 başarı oranıyla seslendirmiştir.

Buna göre, lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler, bütün perdelerde lisans süresince THM eğitimi almamış öğrencilere göre daha yüksek başarı oranı yakalamıştır. Müzik öğretmeni yetiştirme lisans programına göre(YÖK, 2018), III. yarıyılda alınan *Türk Halk*

Müziği Teori ve Uygulaması dersiyle başlayan THM eğitimi sürecinde müzik eğitimi anabilim dalı öğrencileri, öğretim programının sonuna kadar *Türk Halk Müziği Korosu* ve *Bağlama Eğitimi* gibi derslerle, halk müziğinin genel yapısını, dizilerini, usûllerini ve genel karakterini özümsemektedirler. Söz konusu derslerin, bu başarı oranının yakalanmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Eğitimde yerelden evrensele bakış açısından yola çıkılarak, müzik öğretmenleri adaylarının yerel müziğimize hâkim olmaları önemli görülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Yapılan araştırmanın amacı ve elde edilen verilerin analizi doğrultusunda müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin seslendirmekte zorluk yaşadığı Türk Halk Müziği perdelerinin tespiti konusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Öğrenciler, halk müziği perdelerinden tam ve yarım aralık değerine sahip perdeleri seslendirmede yüksek başarı oranı göstermiştir. Bunlardan *Re* perdesi en yüksek başarı oranıyla seslendirilen perdedir.

2. Öğrenciler, yarım aralık değerinden daha düşük mikrotonal aralıklara sahip perdeleri seslendirmede oldukça düşük bir başarı sergilemiştir. Bunlardan *Mib2* perdesi en düşük başarı oranıyla seslendirilen perdedir.

3. THM perdelerini seslendirmede başarı oranı en düşük olan öğrenciler, Lisans I. sınıf öğrencileridir. Bunun sebebi olarak ise, bu öğrencilerin lisans öncesinde ve lisans seviyesinde THM eğitimi almamış olmaları gösterilebilir.

4. THM perdelerini seslendirmede başarı oranı en yüksek olan öğrenciler, Lisans III. sınıf öğrencileridir. Buna sebep olarak, bu öğrencilerin lisans seviyesinde THM eğitimi almış olmaları ve bu öğrenciler arasında bireysel çalgısı bir Türk müziği çalgısı olan öğrencilerin çoğunlukta olması gösterilebilir. Buna bağlı olarak, herhangi bir Türk müziği çalgısı çalan öğrencilerin başarı oranı diğerlerine göre daha yüksektir.

5. THM perdelerini seslendirmede güzel sanatlar lisesi mezunu öğrenciler, diğer lise türünden mezun olan öğrencilere kıyasla daha başarılı olmuşlardır. Bu duruma, güzel sanatlar lisesinde THM eğitimi almış olabilecekleri ve genel müzik eğitimlerinin daha iyi olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

6. THM perdelerini seslendirme başarısı ile lisans öncesi ve lisans süresince alınan THM eğitimi, bireysel çalgı ve sınıf değişkenlerinin arasındaki ilişkilerine göre, birçok etken ve ilişki sebep olarak gösterilebilirken, bireysel çalgının THM perdelerini seslendirmede tek başına olumlu etkisinin olmadığı görülmektedir.

7. THM perdelerini seslendirmede lisans öncesi THM eğitimi alan öğrenciler, lisans öncesi THM eğitimi almayan öğrencilere kıyasla daha başarılı olmuşlardır.

8. THM perdelerini seslendirmede lisans süresince THM eğitimi alan öğrenciler, henüz lisans süresince THM eğitimi almamış öğrencilere kıyasla daha başarılı olmuşlardır.

Öneriler

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler oluşturulmuştur.

1. Lisans öncesinde GSL liselerinde THM eğitimi ile ilgili derslere müfredatta daha fazla yer verilmesi,
2. Lisans düzeyinde THM eğitimi ile ilgili alan derslerine müfredatta daha çok yer verilmesi,
3. Çalgı eğitimlerinde THM perdelerini içeren eserlere daha çok yer verilmesi,
4. Öğrencilerin çalgı eğitimlerinde yer verilen halk müziğine ait eserlerin icrasında, tampere sistem yerine THM ses sistemi perdelerinin kullanılmasına dikkat edilmesi,
5. Müzik eğitimi ile ilgili alan derslerinde sadece tampere sistem içeren eserler değil, THM ses sistemine ait tam, yarım ve mikrotonal aralıkları içeren perdelerin yer aldığı eserlerin de kullanımına özen gösterilmesi,
6. THM eğitimini amaçlayan derslerde öğrencilerin bolca eser seslendirerek, bu müziğe dair repertuar bilgilerinin arttırılması ve bu sayede seslendirme ve icra gelişimlerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması,
7. THM eğitimini amaçlayan derslerde Türk Halk Müziği ses sisteminde yer alan her perdenin kullanılmasına yönelik eser seçimine özen gösterilmesi,

8. Okul öncesinden başlayarak genel müzik eğitiminin her aşamasında öğrencilerin seviyelerine göre THM eserlerine daha fazla yer verilmesi,
9. Öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlanması için, THM perdelerinin seslendirilmesi ve icrasına yönelik etkililiği sınanmış yeni öğretim modellerinin oluşturulması ve alana sunulması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Akarsu, S. (2018, Kasım). *Müzik eğitimi bölümü öğrencilerinin Türk müziğinde segah perdesini seslendirmedeki yeterlilik düzeylerinin ve dinledikleri müzik türlerinin incelenmesi.* III. Uluslararası Al-Farabi Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Ankara.

Akdoğu, O. (1994). *Türk müziğinde perdeler*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Akdoğu, O. (1996). *Türk müziğinde türler ve biçimler*. İzmir: Ege Üniversitesi.

Akkaş, S. (2015). T*ürkiye'de cumhuriyet dönemi kültür ve müzik politikaları*, (s. 256). Son Çağ.

Arseven, V. (1977). *Türk halk müziğinin ezgisel yapısı üzerine*, Ankara: Milli Folklor Araştırma Dairesi.

Aydoğan, S. & Özgür, Ü. (2012). *Müziksel işitme okuma eğitimi ve kuramı.* Ankara: Gazi.

Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi* (3.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Dönmez, A. O. (2015). *Türk halk müziği ezgilerinin müzik eğitimi alanında müziksel işitme-okuma eğitiminde kullanılabilirliğine yönelik bir çalışma.* Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Duygulu, M. (2018). T*ürkiye'nin halk müziği makamları*. İstanbul: Pan.

Emnalar, A. (1998). *Türk halk müziği ve nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi.

Eroğlu, E. (1998). *XXI. Yüzyılda öğretmen*. Ankara: Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı.

Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.

Gençaydın, Z. (1990). *Sanat eğitiminin düşünsel temelleri*, Ankara: TED.

Kahraman, A. Derya (2007). *Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

Kekeç, D. Y. ve Albuz, A. (2008). Müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan bireysel ses eğitimi derslerinde Türk Müziğine dayalı ezgilerin kullanımına ilişkin bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(2).*

Özkan, İ. H. (2006). *Türk musikisi nazariyatı ve usulleri.* İstanbul: Ötüken.

Öztuna. Y. (2006). *Büyük Türk musikisi ansiklopedisi*. Ankara: Orient.

Öztürk, O. M. (2003). *Zeybek kültürü ve müziği*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, O. M. (2009, Eylül). *Türkiye'de müzik olgusunun müzik olarak anlaşılmasında ve eğitim alanındaki önyargıların aşılmasında bütüncül yaklaşım gerekliliği üzerine tespit ve öneriler.* 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

San, İnci (1984). Çağdaş sanat eğitimi, *Öğretmen Dünyası Dergisi*, *49*(5), 6-9.

Say, A. (2005). *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Soysal, Ş., Yalçın, K., Karakaş, S. (2005). Temporal Lobun Sesi: Müzik. *Yeni Symposium Dergisi*, *43*(3), 107-113.

Sönmez, V. & Alacapınar, F.G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.

Şahin, M. & Duman, R. (2009, Ekim). *Cumhuriyetin yapılanma sürecinde müzik eğitimi*. 18. Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulmuş bildiri, Ege Üniversitesi, İzmir.

Şenocak, E. (2005). *Müziğin insan yaşamındaki işlevi*. Erciyes Üniversitesi GSF Müzik Bölümü Müzik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Talim Terbiye Kurulu (2016). *2016 yılı kurul kararları, 44 numaralı karar*. https://ttkb.meb.gov.tr/kurulkararlari/fihristler/fihrist_2016.pdf sayfasından erişilmiştir.

Taymaz, H. (1984, Nisan). *Hizmet içi eğitim elemanı yetiştirme*. Eğitim Bilimleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi: Ankara.

Tura, Y. (1992). Bağlamalardaki perde bağlarının nispetleri ve bunlardan doğan ses sistemi. S. Turhan (Ed.), *Türk Halk Müziğinde Çeşitli Görüşler* içinde (s. 313-322). Ankara: Kültür Bakanlığı.

Tura, Y. (1992). Türk halk musikisindeki makam hususiyetleri ve bunların dayandığı ses sistemi. S. Turhan (Ed.), *Türk Halk Müziğinde Çeşitli Görüşler* içinde (s. 301-307). Ankara: Kültür Bakanlığı.

Tura, Y. (1997). *Türk halk müziğinde karşılaşılan ezgi çizgilerinin incelenmesi ve sınıflandırılması*. 5.Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Kültür Bakanlığı, Ankara.

Tyler, R.W. 1969. *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago.

Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi,* Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Uçan, A. (1996). İ*nsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006*). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yüksek Öğretim Kurulu (2018). *Müzik öğretmenliği lisans programı.* http://www.yok.gov.tr/documents/10279/41805112/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1. Araştırmada Çalışma Grubunun Eğitim Bilgilerini Elde Etmek Amacıyla Hazırlanan Görüşme Formu

GÖRÜŞME FORMU

Eğitim Bilgileri:

Mezun olduğunuz lise: ( )Güzel Sanatlar Lisesi ( )Diğer

Sınıf: ( )Lisans I ( )Lisans II ( )Lisans III ( )Lisans IV

Bireysel çalgınız:

Lisans eğitiminiz öncesinde Türk halk müziği eğitimi aldınız mı?

( )Evet ( )Hayır

Lisans eğitiminizde Türk halk müziği eğitimi aldınız?

( )Evet ( )Hayır

EK 2. Araştırmada Veri Toplama Amacıyla Hakem Grubu Danışmanlığında Hazırlanan Türk Halk Müziği Ezgilerinin Notası

EZGİLER

EZGİ NO: 1

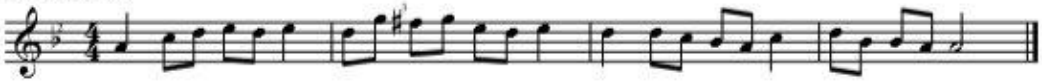

EZGİ NO: 2

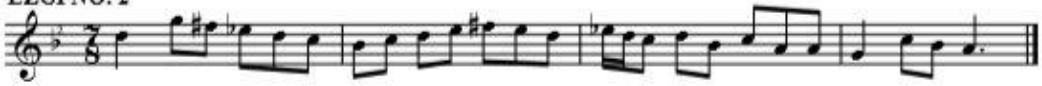

EZGİ NO: 3

EZGİ NO: 4

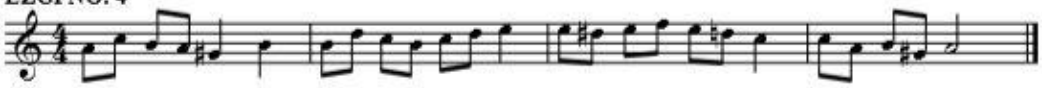

EZGİ NO: 5

EZGİ NO: 6

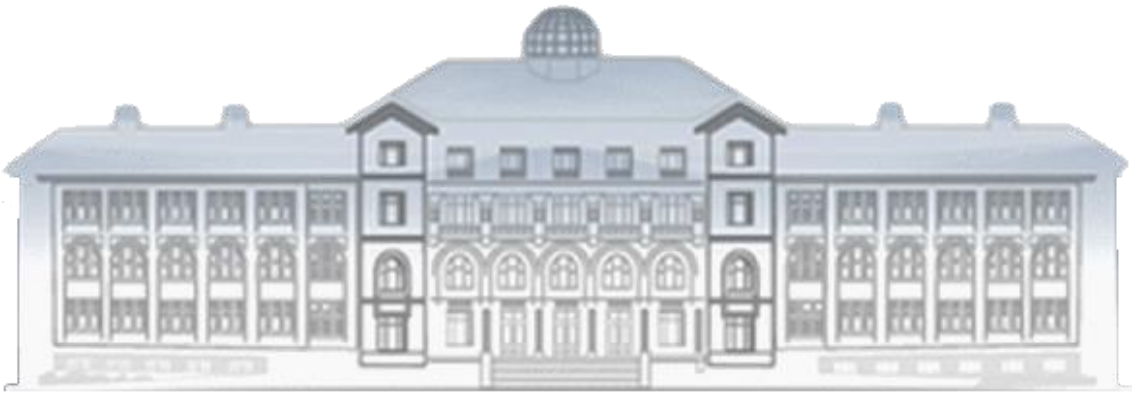

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...